

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تجارت کالا و خدمات جهان در سال ۲۰۱۷ و چشم انداز آن در سال‌های آینده

سازمان تجارت جهانی طی **گزارشی** ضمن ارائه تصویری از پیشرفت تجارت کالایی و خدمات در اکثر مناطق جهان در سال ۲۰۱۷، چشم‌انداز رشد تجارت طی سالهای ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ را هم مثبت و منوط به پای‌بندی دولت‌ها به گزینش سیاست‌های تجاری مناسب عنوان کرده است.

این مطلب ضمن بررسی روند حجم تجارت، رشد اقتصادی و کشش درآمدی تجارت، اطلاعاتی را در خصوص ترکیب و روند تغییر ارزش تجارت کالایی و خدمات به تفکیک مناطق و اقتصادهای منتخب جهان از جمله ایران ارائه کرده است.

فروردین ۱۳۹۷

تصویر کلی تجارت و چشم انداز آن

رشد حجم تجارت کالایی جهان در سال ۲۰۱۷ با ثبت رکورد جدیدی به ۴,۷ درصد رسید و پیش بینی می‌شود در سال ۲۰۱۸ به ۴,۴ درصد و در سال ۲۰۱۹ به ۴ درصد برسد. اگرچه نرخ رشد حجم تجارت در سال ۲۰۱۷ کمتر از میانگین نرخ رشد سالانه ۴,۸ درصدی از سال ۱۹۹۰ به بعد است ولی از میانگین نرخ رشد سالانه تجارت بعد از بحران مالی جهان که ۳ درصد بوده، بالاتر است و در واقع بالاترین نرخ رشد از سال ۲۰۱۱ به بعد محسوب می‌گردد. مهم‌ترین عوامل اثر گذار بر افزایش رشد حجمی تجارت در سال ۲۰۱۷، عوامل چرخه‌ای به ویژه رشد سرمایه‌گذاری و هزینه‌های مصرفی است (جدول ۱).

رشد ارزشی تجارت برای صادرات کالایی ۱۰,۷ درصد و برای صادرات خدمات ۷,۴ درصد بوده که با توجه به رشد حجم تجارت، رشد بالاتر ارزشی تجارت ناشی از افزایش توام میزان و هم قیمت‌های مبادله است.

علائم و نشانه‌هایی از بروز تنش‌های تجاری تاثیر گذار بر درجه اطمینان در بخش کسب و کار و تصمیمات سرمایه‌گذاری وجود دارد که چشم انداز فعلی تجارت را متاثر می‌کند. استفاده بیشتر از ابزارهای سیاست تجاری محدودکننده و افزایش عدم قطعیت در بین فعالان و مصرف کنندگان، چرخه‌های انتقام‌جویی را ایجاد می‌کند که اثرات گران‌باری بر تجارت و اقتصاد جهانی می‌گذارد. تشدید تنگنای اعتباری توسط بانک‌های مرکزی باعث افزایش نوسانات نرخ ارز و جریان‌ات سرمایه خواهد شد که به نوبه خود موجب تخریب جریان‌ات تجاری خواهد شد. از سویی دیگر بدتر شدن تنش‌های ژئوپلیتیکی هم می‌تواند جریان تجارت را کند کرده و تاثیر اتفاقات غیر قابل پیش بینی را تشدید نماید. تغییرات تکنولوژیکی و موضوع حملات سایبری هم بر تجارت خدمات حتی در مقیاسی وسیع‌تر از کالاها، اثر منفی خواهد داشت.

با وجود احتمال پیامدهای منفی تحولات مذکور بر تجارت جهانی، انجام اصلاحات ساختاری و انبساط بیشتر سیاست مالی می‌تواند در کوتاه مدت بر رشد اقتصادی و افزایش تجارت اثر گذار باشد. همچنین تجربه تقریباً مشابه و فراگیر بهبود تجارت و رشد اقتصادی در اکثر مناطق، باعث پایداری بیشتر روند بهبود و تقویت احتمال دستیابی به دستاوردهای مثبت خواهد شد.

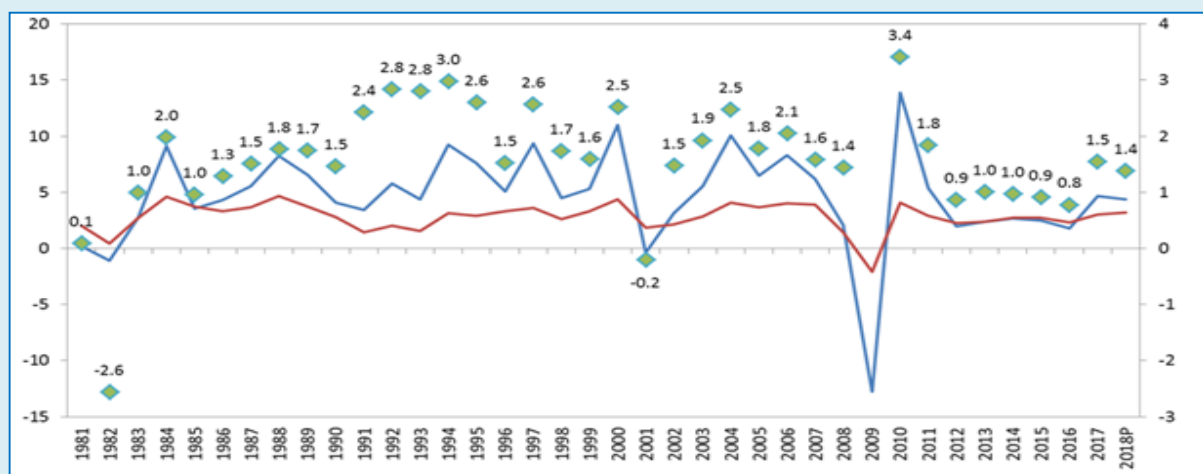
بنا به اظهارات آقای روبرتو آزودو دبیر کل سازمان تجارت جهانی، رشد قوی تجارت برای استمرار رشد اقتصادی و پشتیبانی از ایجاد اشتغال ضرورت دارد و در عین حال این پیشرفت مهم می‌تواند به سرعت بر اثر اقدامات دولت‌ها در زمینه وضع سیاست‌های تجاری محدودکننده، به ویژه اعمال اقدامات تلافی جویانه، تضعیف و به اقدامات غیر قابل کنترل هدایت شود. رئیس سازمان تجارت جهانی ضمن توصیه به استفاده از تلاش‌های جمعی برای حل و فصل مسائل تجاری کشورها از دولت‌ها می‌خواهد تا از طریق گفتگو و مشارکت، مسائل تجاری خود را طرح و رفع نمایند.

معاونت بررسی اقتصادی

یکی از موضوعات مهم در تغییر روند تجارت جهان، انجام اصلاحات ساختاری و توازن مجدد اقتصاد چین است. اقتصاد چین از سرمایه‌گذاری که بیش از همه متکی بر واردات بود به سوی مصرف که محتوی وارداتی کمتر از سرمایه‌گذاری دارد، حرکت می‌کند. متوازن سازی مجدد اقتصاد چین اگرچه ممکن است در کوتاه مدت باعث کاهش رشد واردات شود ولی در بلند مدت منجر به ایجاد رشد اقتصادی قوی‌تر و پایدارتر و در نتیجه پشتیبانی بهتر از تجارت خواهد شد. انتظار می‌رود در صورت عدم آزاد سازی بیشتر، رشد تجارت هم در کوتاه مدت و هم در بلند مدت تضعیف شود.

سابقه تاریخی روند تغییرات تجارت حاکی از این است که به‌طور میانگین حجم تجارت حدود ۱,۵ بار سریعتر از تولید ناخالص داخلی واقعی جهان، رشد کرده است. نسبت رشد حجم تجارت به رشد GDP که به کشش پذیری تجارت نسبت به درآمد و یا کشش درآمدی تجارت، مربوط می‌شود در دهه ۱۹۹۰ به بالای رقم ۲,۰ رسید و طی سال‌های ۲۰۱۱ الی ۲۰۱۶ به کمتر از یک، کاهش یافت. نسبت کشش درآمدی تجارت از رقم ۰,۸ در سال ۲۰۱۶ به ۱,۵ در سال ۲۰۱۷ که به میانگین تاریخی این نسبت هم نزدیک است، بهبود یافت. پیش بینی می‌شود رشد قوی‌تر تجارت در مقایسه با رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۸ هم ادامه یابد (نمودار ۱).

نمودار ۱- روند رشد سالانه حجم تجارت (آبی-محور سمت چپ)، رشد اقتصادی (قرمز- محور سمت چپ) و نسبت رشد تجارت به رشد اقتصادی (سبز- محور سمت راست)

با توجه به وضعیت متغیر چشم انداز تجارت جهانی^۱ مربوط به فوریه ۲۰۱۸ که رقم ۱۰۲ را نشان می‌داد، علائم مربوط به رشد تجارت بدلیل افزایش سفارشات صادرات و همچنین محموله های دریایی صادراتی در فصل نخست ۲۰۱۸، موید استمرار روند بهبود تجارت است.

¹ World Trade Outlook Indicator

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۱- رشد حجم تجارت کالایی و رشد GDP در سال های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹- درصد تغییر سالانه

پیش بینی ۲۰۱۹	پیش بینی ۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	
۴	۴.۴	۴.۷	۱.۸	۲.۵	۲.۷	حجم تجارت کالای جهانی
حجم صادرات کالایی						
۳.۱	۳.۸	۳.۵	۱.۱	۲.۳	۲.۱	کشورهای توسعه یافته
۵.۱	۵.۴	۵.۷	۲.۳	۲.۴	۲.۷	کشورهای در حال توسعه
۴.۵	۴.۵	۴.۲	۰.۶	۰.۸	۴.۶	آمریکای شمالی
۲.۶	۲.۸	۲.۹	۱.۹	۱.۸	-۲.۱	جنوب و مرکز آمریکا و دریای کارائیب
۲.۹	۳.۶	۳.۵	۱.۱	۲.۹	۱.۶	اروپا
۵	۵.۷	۶.۷	۲.۳	۱.۵	۴.۵	آسیا
۴.۴	۴.۷	۲.۳	۲.۶	۵.۵	-۱	سایر مناطق
حجم واردات کالایی						
۳.۳	۴.۱	۳.۱	۲	۴.۳	۳.۴	کشورهای توسعه یافته
۴.۴	۴.۸	۷.۲	۱.۹	۰.۶	۲.۴	کشورهای در حال توسعه
۵	۵.۷	۴	۰.۱	۵.۴	۴.۳	آمریکای شمالی
۵.۷	۳.۹	۴	-۶.۸	-۶.۴	-۲.۷	جنوب و مرکز آمریکا و دریای کارائیب
۲.۸	۳.۵	۲.۵	۳.۱	۳.۷	۳	اروپا
۴.۷	۵.۹	۹.۶	۳.۵	۴	۳.۷	آسیا
۱.۸	۰.۴	۰.۹	۰.۲	-۵.۶	۰.۵	سایر مناطق
۳.۱	۳.۲	۳	۲.۳	۲.۷	۲.۷	رشد واقعی GDP بر اساس نرخ ارز بازار
۲.۲	۲.۴	۲.۳	۱.۶	۲.۳	۲	کشورهای توسعه یافته
۴.۶	۴.۶	۴.۳	۳.۶	۳.۷	۴.۳	کشورهای در حال توسعه
۲.۷	۲.۸	۲.۴	۱.۵	۲.۷	۲.۶	آمریکای شمالی
۲.۸	۲.۳	۱	-۲.۱	-۰.۹	۰.۹	جنوب و مرکز آمریکا و دریای کارائیب
۲.۱	۲.۴	۲.۶	۱.۹	۲.۳	۲	اروپا
۴.۴	۴.۵	۴.۵	۴.۱	۴.۲	۴.۱	آسیا
۲.۹	۲.۸	۲	۲.۲	۱.۱	۲.۵	سایر مناطق
۱.۳	۱.۴	۱.۵	۰.۸	۰.۹	۱.۰	کشش درآمدی تجارت

دلایل اصلی توسعه تجارت در سال ۲۰۱۷

محرك اصلی رشد حجم تجارت كالایی در سال‌های ۲۰۱۶ (۱,۸ درصد) و ۲۰۱۷ (۴,۷ درصد) افزایش تقاضا برای واردات به‌ویژه در منطقه آسیا بوده است. بالاترین رشد حجم تجارت در سال ۲۰۱۷ متعلق به اقتصادهای در حال توسعه و به میزان ۷,۲ درصد است که در مقایسه با رشد ۹۰ درصدی سال ۲۰۱۶ به‌مراتب بیشتر است. میزان واردات در اقتصادهای توسعه‌یافته هم افزایش یافت و رشد حجم تجارت كالایی در این اقتصادها، از ۲ درصد سال ۲۰۱۶ به ۳,۱ درصد در سال ۲۰۱۷ رسید. در عین حال در سال ۲۰۱۷ صادرات كالایی هم معادل ۳,۵ درصد در کشورهای توسعه‌یافته و حدود ۵,۷ درصد در کشورهای در حال توسعه افزایش داشت که به ترتیب در مقایسه با ارقام ۱,۱ درصد و ۲,۳ درصد مربوط به سال ۲۰۱۶، پیشرفت داشته است.

حجم تجارت كالایی در سال ۲۰۱۷ در بین مناطق مختلف رشد قابل توجهی داشت که بخش عمده آن ناشی از رشد صادرات بود و مناطق شمالی، مرکزی و جنوب آمریکا و کارائیب، اروپا و آسیا باتفاق رشد خوبی را در صادرات كالایی تجربه کردند. این در حالی است که رشد واردات در اروپا و آمریکای جنوبی و مرکزی در نیمه نخست ۲۰۱۷ حداکثر ۱,۵ درصد و در نیمه دوم سال به حداقل ۴ درصد رسید.

منطقه آسیا سریع‌ترین رشد را در مقایسه با سایر مناطق جهان در سال ۲۰۱۷، هم در سمت صادرات (۶,۷ درصد) و هم در سمت واردات (۹,۶ درصد) دارا بود. رشد صادرات و واردات منطقه آمریکای شمالی هم به ترتیب ۴,۲ درصد و ۴,۰ درصد بود در حالی که این منطقه در سال ۲۰۱۶ موفقیتی در تجارت نداشت. منطقه آمریکای جنوبی و مرکزی و کارائیب هم بعد از سه سال کاهش تجارت، در سال ۲۰۱۷ با متوسط رشد ۴ درصد همراه بود. در عین حال جریان‌ات تجاری منطقه اروپا هم از رشد ۳,۵ درصد برای صادرات و رشد ۲,۵ درصد برای واردات برخوردار بود.

در سال ۲۰۱۷، سایر مناطق جهان شامل افریقا، خاورمیانه و کشورهای مستقل مشترک‌المنافع هم رشد ملایم ۲,۳ درصد را در حوزه صادرات بدلیل ثبات تقاضا برای نفت و سایر منابع طبیعی داشتند. واردات این مناطق هم به علت افزایش قیمت کالاهای اساسی و بهای نفت که به این کشورها امکان کسب درآمد صادراتی بالاتر و واردات بیشتر کالا را فراهم می‌کرد، رشد داشت.

بیشترین مشارکت در افزایش حجم تجارت در سال ۲۰۱۷ از محل رشد تجارت منطقه آسیا حاصل شد. در حوزه صادرات، سهم این منطقه از رشد ۴,۵ درصدی حجم صادرات جهان در این سال، معادل ۲,۳ واحد درصد یعنی ۵۱ درصد از رشد، است. در سمت واردات هم سهم منطقه آسیا از رشد ۴,۸ درصدی حجم واردات جهان، حدود ۲,۹ واحد درصد یعنی ۶۰ درصد از رشد، است. مشارکت سایر مناطق جهان در رشد حجم تجارت ۲۰۱۷ هم مثبت ولی با شدتی کمتر از آسیاست.

معاونت بررسی اقتصادی

افزایش مخارج سرمایه گذاری که همبستگی بالایی با تجارت دارد به همراه افزایش قیمت کالاهای اساسی که موجب افزایش درآمد در اقتصادهای مبتنی بر منابع می‌گردد و به‌نوعی سرمایه گذاری در حوزه انرژی را تشویق می‌کند، از عوامل اصلی رشد تجارت در سال ۲۰۱۷ هستند. ترکیب رشد GDP از منظر هزینه‌ها برای سال ۲۰۱۷ نشان می‌دهد که در اکثر اقتصادها، مشارکت سرمایه گذاری در رشد GDP مثبت شده است. سرمایه گذاری برای تجارت مهم است زیرا مهم‌ترین عامل با اثر گذاری بالا بر واردات و بدنبال آن صادرات، مصرف بخش خصوصی و مصارف دولت است.

شواهد مربوط به آثار متوازن سازی مجدد در اقتصاد چین در راستای حرکت از سرمایه گذاری به سوی مصرف در ترکیب رشد اقتصادی این کشور نیز مشخص است. سهم سرمایه گذاری در رشد GDP این کشور از ۵۵ درصد در سال ۲۰۱۳ به ۳۲ درصد در سال ۲۰۱۷ کاهش یافته است.

اگرچه شواهد مذکور موید کاهش واردات کالاهای سرمایه‌ای توسط کشور چین است ولی به‌دلیل تدریجی بودن فرآیند تغییر محرک‌های رشد اقتصادی در این کشور، آثار اختلال‌زای آن بر تجارت جهانی قابل توجه نخواهد بود. سرمایه‌گذاری کمتر می‌تواند به کاهش ظرفیت‌های مازاد در بخش‌های حساس مانند فولاد و آلومینیوم و در نتیجه تسکین تنش‌های تجاری کمک نماید.

با وجود تغییرات روزانه نرخ ارز موثر اسمی دلار در برابر بسته ارزهای بین‌المللی، این نرخ در سال ۲۰۱۷ تغییری نداشت در حالی که در این سال قیمت انرژی، مواد غذایی و مواد خام و فلزات بین ۷ تا ۲۴ درصد رشد کرد. به همین دلیل رشد تجارت کالایی از حیث ارزش به‌مراتب بیشتر از رشد حجمی تجارت است.

ارزش صادرات کالایی جهان با رشد ۱۱ درصد در سال ۲۰۱۷ به رقم ۱۷,۲ تریلیون دلار رسید. ترکیب ارزش صادرات کالایی مناطق و کشورهای عمده در جدول (۲) ارائه شده است.

ارزش صادرات کالایی کشورهای صادرکننده نفت در سال ۲۰۱۷ بالغ بر ۱۵۴ میلیارد دلار بود که نسبت به سال ۲۰۱۶ رشد بالای ۲۹ درصد را به همراه داشت. کشورهای صادرکننده منابع طبیعی نظیر کشورهای آفریقایی و خاورمیانه در سال ۲۰۱۷ رشد صادرات قویتری را نسبت به رشد واردات تجربه کردند در حالی که کشورهای منطقه امریکای شمالی، اروپا و آسیا رشد واردات مشابه و یا قویتری نسبت به رشد صادرات داشتند.

کشور ایران با صادرات ۹۲ میلیارد دلار کالا در سال ۲۰۱۷ سهم ۰,۵۲ درصد را در کل صادرات کالایی جهان به خود اختصاص داده است. رشد صادرات کالایی ایران در این سال ۲۶ درصد برآورد شده و سهم آن در رشد ۱۰,۶ درصدی ارزش صادرات کالایی جهان حدود ۰,۱۲ واحد درصد بوده است.

وفق آمار تجارت سال ۲۰۱۷، همچنان کشور چین بزرگترین صادرکننده کالایی و امریکا بزرگترین واردکننده کالایی در جهان است.

تجارت خدمات

بعد از دو سال رشد ضعیف و منفی، تجارت خدمات در سال ۲۰۱۷ افزایش یافت. کل ارزش صادرات خدمات تجاری در سال ۲۰۱۷ با رشد ۷,۴ درصد همراه بود و به رقم ۵,۲۵ تریلیون دلار رسید. خدمات حمل و نقل از رشدی بالاتر از میانگین رشد خدمات تجاری و معادل ۸ درصد برخوردار بود. کمترین رشد خدمات تجاری مربوط به جزء خدمات مرتبط با کالاهاست که ۵ درصد افزایش داشت. سهم صادرات خدمات از کل صادرات کالا و خدمات در سال ۲۰۱۷ برابر با ۲۳,۴ درصد بوده که در مقایسه با سال ۲۰۱۶ حدود ۰,۵ واحد درصد تنزل کرده است.

تغییرات قابل توجهی در رده بندی کشورها از لحاظ ارزش تجارت خدمات تجاری در سال ۲۰۱۷، اتفاق نیفتاده است ولی برخی از کشورها از جمله امارات متحده عربی در حوزه صادرات خدمات تجاری پیشرفت داشته‌اند و رتبه این کشور به رده ۱۲ام ارتقاء یافته که علت آن بیشتر منبعث از اصلاح داده‌های تجاری بوده تا افزایش صادرات.

چشم انداز تجارت در سالهای ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹

تغییرات اخیر برخی متغیرهای پیشرو مربوط به تجارت کالا حاکی از استمرار جریان رو به رشد تجارت در اولین فصل سال ۲۰۱۸ است. شاخص مربوط به تغییر محموله بنادر به بالاترین رقم خود در فوریه ۲۰۱۸ رسید که علامتی بر رشد قوی تجارت است.

اگرچه رشد جهانی تقاضا برای کالاهای صادراتی که از شاخص خرید مدیران استخراج می شود در مارس ۲۰۱۸ به ۵۱,۸ تنزل کرد که کمترین مقدار از دسامبر ۲۰۱۷ تاکنون است، ولی همچنان ارزش این شاخص بالاتر از ۵۰ بوده که به معنی توسعه تجارت است.

به هر حال انجام اقداماتی هم در قالب افزایش فعالیت‌های ضد تجارت و هم در قالب افزایش تمایل دولت‌ها برای اعمال مقررات محدودکننده تجارت، موجب تضعیف تجارت خواهد شد. اعلام آمادگی برخی کشورها برای انجام اقدامات تلافی جویانه برای مقابله با افزایش محدودیت‌های تجاری از دیگر پیامدهای منفی احتمالی رشد موانع تجاری است. در همین راستا سازمان تجارت جهانی نیز آمادگی خود را برای کمک به اعضای این سازمان برای کسب منافع مشترک از تجارت آزاد بین کشورها اعلام کرده است.

یکی از ریسک‌هایی که اقتصاد برخی کشورها را تهدید خواهد کرد افزایش غیر منتظره تورم است که ممکن است باعث رشد نرخ بهره و در نتیجه کاهش رشد اقتصادی و پیامدهای منفی برای تجارت را به دنبال داشته باشد. اقتصاددانان انتظار دارند که سیاست گذاران پولی چالش‌های مربوط به افزایش نرخ بهره را با موفقیت مدیریت کنند با این حال به نظر می رسد در صورت تغییر شرایط، فضای کمتری برای مانور برخی از نوسانات مالی وجود داشته باشد. در این میان احتمال افزایش عدم قطعیت سیاستی هم عمدتاً از نوع عدم قطعیت‌های اقتصادی، در حال بروز است.

معاونت بررسی اقتصادی

با توجه به ارقام پیش بینی شده برای رشد اقتصادی جهان، سازمان تجارت جهانی پیش بینی می کند که رشد حجم تجارت کالایی در سال ۲۰۱۸ به میزان ۴,۴ درصد افزایش یابد و انتظار می رود این رشد در اقتصادهای در حال توسعه هم در حوزه صادرات (۵,۴ درصد) و هم در حوزه واردات (۴,۸ درصد) بالا باشد. در اقتصادهای توسعه یافته هم رشد نسبتاً قوی برای صادرات (۳,۸ درصد) و واردات (۴,۱ درصد) پیش بینی می شود.

انتظار می رود رشد تجارت جهانی در سال ۲۰۱۹ ملایم تر شده و به ۴ درصد برسد و پیش بینی می شود همچنان اقتصادهای در حال توسعه در مقایسه با اقتصادهای توسعه یافته هم در حوزه صادرات (۵,۱ درصد نسبت به ۳,۱ درصد) و هم در حوزه واردات (۴,۴ درصد نسبت به ۳,۳ درصد) رشدهای بالاتری را در تجارت خواهند داشت.

جدول ۲- ارزش تجارت کالایی جهان به تفکیک منطقه و کشور

واردات				صادرات						
درصد تغییر سالانه				ارزش - میلیارد دلار	درصد تغییر سالانه				ارزش - میلیارد دلار	
۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	
۱۰.۷	-۲.۹	-۱۲.۵	۲.۱	۱۷۵۷۲	۱۰.۷	-۳	-۱۳.۲	۲.۱	۱۷۱۹۸	جهان
۷.۳	-۲.۸	-۴.۵	۲.۹	۳۲۸۵	۷.۳	-۳.۴	-۸	۲.۸	۲۳۷۷	آمریکای شمالی
۷.۱	-۲.۸	-۴	۲.۹	۲۴۰۹	۶.۶	-۳.۴	-۷.۳	۲.۸	۱۵۴۷	ایالات متحده آمریکا
۷	-۳.۷	-۹.۶	۱.۳	۴۴۲	۷.۸	-۴.۸	-۱۳.۹	۱.۲	۴۲۱	کانادا
۸.۷	-۱.۹	-۱.۵	۴.۹	۴۳۲	۹.۵	-۱.۷	-۴.۱	۴.۶	۴۰۹	مکزیک
۷.۸	-۱۴.۲	-۱۶.۳	-۰.۲	۵۷۹	۱۳	-۴.۹	-۲۱	-۰.۲	۵۸۳	جنوب و مرکز آمریکا و دریای کارائیب
۹.۷	-۱۹.۸	-۲۵.۲	-۲.۸	۱۵۷	۱۷.۵	-۳.۱	-۱۵.۱	۱.۱	۲۱۸	برزیل
۷	-۱۱.۹	-۱۲	۱	۴۲۱	۱۰.۵	-۵.۸	-۲۳.۹	-۱	۳۶۵	سایر کشورهای جنوب و مرکز آمریکا و کارائیب
۹.۹	۰.۴	-۱۳.۲	۱.۴	۶۵۲۱	۹.۳	-۰.۲	-۱۲.۵	۲	۶۵۰۱	اروپا
۱۰	۰.۴	-۱۳.۳	۱.۲	۵۸۷۸	۹.۷	-۰.۲	-۱۲.۵	۱.۹	۵۹۰۴	اتحادیه اروپا - ۲۸
۱۰.۵	۰.۴	-۱۲.۹	۱.۵	۱۱۶۷	۸.۵	۰.۶	-۱۱	۲	۱۴۴۸	آلمان
۱۳.۷	-۱.۴	-۱۳.۱	۱.۵	۵۷۴	۱۴.۱	۰.۱	-۱۵.۲	۱.۸	۶۵۲	هلند
۹.۲	-۰.۲	-۱۵.۵	۰.۳	۶۲۵	۶.۷	-۰.۹	-۱۲.۹	۰.۳	۵۳۵	فرانسه
۱.۲	۱.۶	-۹.۳	۱.۲	۶۴۴	۸.۶	-۱۱	-۸.۹	۱	۴۴۵	انگلستان
۱۱.۲	-۱	-۱۳.۳	-۱	۴۵۳	۹.۶	۱	-۱۳.۷	۱.۸	۵۰۶	ایتالیا
۲۰.۸	-۲.۵	-۳۲.۴	-۰.۵	۴۰۲	۲۴.۴	-۱۶.۵	-۳۲.۳	-۱.۸	۵۱۸	کشورهای CIS- از جمله اعضا وابسته و کشورهای عضو سابق
۲۴.۱	-۰.۷	-۳۷.۳	-۰.۶	۲۳۸	۲۵.۳	-۱۷.۴	-۳۱.۳	-۱.۸	۳۵۳	فدراسیون روسیه
۷.۸	-۱۰.۷	-۱۳.۹	۱.۶	۵۳۴	۱۸.۳	-۹.۶	-۲۹.۳	-۳.۲	۴۱۷	آفریقا
۱۰.۶	-۱۲.۵	-۱۴.۲	۰.۷	۱۰۱	۱۸.۴	-۷.۶	-۱۱.۷	-۰.۴	۸۹	آفریقای جنوبی
۷.۱	-۱۰.۳	-۱۳.۸	۱.۸	۴۳۲	۱۸.۲	-۱۰.۱	-۳۲.۸	-۳.۸	۳۲۸	آفریقا غیر از آفریقای جنوبی
۶.۴	-۱۷.۹	-۱۹.۲	-۰.۵	۱۴۴	۲۹	-۲۳.۲	-۴۴.۱	-۸.۵	۱۵۴	صادرکنندگان نفت

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۲- ارزش تجارت کالایی جهان به تفکیک منطقه و کشور										
واردات				صادرات						
درصد تغییر سالانه				ارزش- میلیارد دلار	درصد تغییر سالانه				ارزش- میلیارد دلار	
۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	
۷.۵	-۶	-۱۰.۴	۳.۱	۲۸۹	۱۰.۱	۳.۳	-۱۵.۴	۲.۸	۱۷۳	غیر صادرکنندگان نفت
۱.۱	-۴.۵	-۷.۴	۲.۹	۷۱۲	۱۸	-۷	-۳۰.۳	۰.۸	۹۶۱	خاورمیانه
۱۵.۳	-۴.۴	-۱۴.۴	۲.۹	۵۵۴۱	۱۰.۷	-۳.۴	-۷.۹	۳.۲	۵۸۴۲	آسیا
۱۶	-۵.۵	-۱۴.۳	۴	۱۸۴۲	۷.۹	-۷.۷	-۲.۹	۵.۳	۲۲۶۳	چین
۱۰.۶	-۶.۲	-۲۰.۲	-۰.۵	۶۷۲	۸.۳	۳.۲	-۹.۵	-۱.۴	۶۹۸	ژاپن
۲۳.۸	-۸.۱	-۱۵.۱	۳.۶	۴۴۷	۱۳	-۱.۲	-۱۷.۱	۴	۲۹۸	هند
۱۳.۷	-۴.۲	-۱۶.۶	۱.۳	۱۲۰۳	۱۲.۶	-۲.۸	-۱۱.۱	۲.۱	۱۲۸۳	کشورهای تازه صنعتی شده
										سایر
۱۰.۶	-۱.۳	-۱۴.۶	۰.۵	۲۰۹۷	۹.۹	-۲.۸	-۱۲.۲	۲.۴	۲۱۲۲	تجارت مازاد اتحادیه اروپا (۲۸)
۱۱.۶	-۶	-۷.۶	۶	۲۴۷	۱۳.۵	-۰.۸	-۲۲.۱	۱.۱	۱۶۴	کشورهای کمتر توسعه یافته

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۳- تجارت خدمات تجاری جهان به تفکیک منطقه و اقتصادهای منتخب، ۲۰۱۷

واردات				صادرات						
درصد تغییر سالانه				ارزش - میلیارد دلار	درصد تغییر سالانه				ارزش - میلیارد دلار	
۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	
۶.۵	۰.۹	-۵.۴	۴.۴	۵۰۷۲	۷.۴	۰.۷	-۵	۴.۵	۵۲۵۲	جهان
۶.۹	۲	۰.۴	۴	۶۵۹	۴.۲	۰.۵	۰.۶	۴.۷	۸۷۶	آمریکای شمالی
۶.۸	۲.۸	۳	۴.۶	۵۱۶	۳.۸	۰.۲	۱.۵	۴.۹	۷۶۲	ایالات متحده آمریکا
۸.۵	-۶.۶	-۱۱.۵	۳.۳	۱۸۰	۶.۸	۱	-۴.۱	۴.۲	۱۵۵	جنوب و مرکز آمریکا و دریای کارائیب
۷.۹	-۱۰.۸	-۱۹.۸	۲	۶۶	۳.۴	-۱.۳	-۱۵.۵	۲	۳۴	برزیل
۵.۹	۲	-۶.۲	۳.۶	۲۱۳۹	۸.۵	۰.۵	-۸.۴	۳.۹	۲۴۹۹	اروپا
۵.۴	۳.۴	-۷.۱	۳.۵	۱۹۱۵	۸.۵	۱.۶	-۸.۵	۴.۱	۲۲۲۶	اتحادیه اروپا - ۲۸
۵.۲	۳.۹	-۱۱.۵	۲.۹	۳۱۹	۷	۳.۲	-۸.۳	۴.۱	۲۹۶	آلمان
۴.۲	-۲	-۱.۲	۲.۹	۲۱۸	۴.۹	-۲.۲	-۴.۴	۴.۱	۳۵۴	انگلستان
۳.۴	۱.۷	-۸	۴.۳	۲۴۴	۵.۵	-۲.۱	-۱۲.۱	۳.۱	۲۴۹	فرانسه
۱۴.۷	-۱۰.۸	۴.۵	۳.۶	۲۱۱	۱۵.۶	-۶	-۵.۲	۳.۷	۲۱۶	هلند
-۳.۴	۱۹.۵	۱۴.۸	۸.۶	۱۹۶	۱۹.۶	۹	۰.۲	۱۰.۳	۱۸۲	ایرلند
۵.۵	۲.۳	-۲.۷	۶.۳	۱۵۱۴	۷.۱	۱.۳	-۲.۷	۵.۲	۱۳۲۱	آسیا
۳.۳	۳.۷	۰.۵	...	۴۶۴	۸.۷	-۴.۳	-۰.۲	...	۲۲۶	چین
۳.۵	۳.۴	-۷.۳	۲.۱	۱۸۹	۶.۷	۶.۶	-۰.۶	۴.۵	۱۸۰	ژاپن
۵.۲	-۲.۶	-۰.۹	۷.۸	۱۷۱	۴.۳	۱.۸	-۰.۴	۷.۳	۱۶۵	سنگاپور
۱۳.۱	۸.۳	-۳.۷	۴	۱۵۰	۱۱	۳.۵	-۰.۶	۶.۳	۱۷۹	هند
۸.۱	۰	-۳	۳.۲	۱۲۰	-۸	-۲.۸	-۱۲.۹	۰.۷	۸۶	کره جنوبی
۳.۷	۰.۶	۰.۱	۱.۳	۷۷	۵.۳	-۵.۳	-۲.۲	۳.۷	۱۰۴	هنگ کنگ چین

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۳- تجارت خدمات تجاری جهان به تفکیک منطقه و اقتصادهای منتخب، ۲۰۱۷										
واردات				صادرات						
درصد تغییر سالانه				ارزش - میلیارد دلار	درصد تغییر سالانه				ارزش - میلیارد دلار	
۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۰-۱۷	۲۰۱۷	
۸.۵	-۲.۱	-۱۰.۵	۳.۹	۶۶	۱۳.۵	۵.۷	-۶.۹	۵	۶۵	استرالیا
۱۰.۳	-۵.۱	-۱۲.۵	۴	۵۸۰	۹.۸	۰.۵	-۳.۶	۵.۳	۴۰۱	سایر مناطق
۱۸.۸	-۱۶.۳	-۲۶.۸	۲.۴	۸۷	۱۵.۹	-۲.۳	-۲۱.۵	۲.۵	۵۸	فدراسیون روسیه
۱.۳	-۲.۹	-۰.۸	۳.۳	۱۶	۳۸.۲	-۲۲.۶	-۱۰.۷	-۲.۸	۱۹	مصر
۷.۵	-۳.۷	-۹.۱	-۲.۹	۱۶	۹.۳	-۴.۷	-۱۰.۹	-۰.۴	۱۵	آفریقای جنوبی
۱۴.۳	۵.۳	-۱۱.۶	۵.۸	۸	۵.۴	۴.۱	-۱۰.۸	۱.۱	۱۵	مراکش
۱.۹	۲.۵	-۳.۵	...	۸۴	۷.۵	۸	۴.۲	...	۷۰	امارات متحده عربی
۱۱.۹	۶.۱	۰.۸	۶.۵	۲۹	۱۱.۱	۸.۶	۲.۸	۸.۵	۴۴	اسرائیل
										سایر
۳.۳	۳.۷	-۴.۷	۳.۶	۷۹۳	۷.۹	۰.۹	-۸.۴	۴.۳	۹۷۹	تجارت مازاد اتحادیه اروپا (۲۸)
۶.۳	-۸.۵	-۱۵.۵	۳.۴	۶۹	۶.۲	-۴.۲	-۴.۳	۷.۱	۳۴	کشورهای کمتر توسعه یافته

جدول ۴- پیشروان صادرات و واردات کالا در جهان- بدون در نظر گرفتن تجارت درون اتحادیه اروپا- (میلیارد دلار ، درصد)									
رتبه	صادرکننده	ارزش	سهم (%)	درصد تغییر سالانه	رتبه	واردکننده	ارزش	سهم (%)	درصد تغییر سالانه
۱	چین	۲۲۶۳	۱۶.۲	۷.۹	۱	ایالات متحده آمریکا	۲۴۰۹	۱۶.۹	۷.۱
۲	صادرات اتحادیه اروپا به خارج از اتحادیه	۲۱۲۲	۱۵.۲	۹.۹	۲	واردات اتحادیه اروپا از خارج از اتحادیه	۲۰۹۷	۱۴.۷	۱۰.۶
۳	ایالات متحده آمریکا	۱۵۴۷	۱۱.۱	۶.۶	۳	چین	۱۸۴۲	۱۲.۹	۱۶
۴	ژاپن	۶۹۸	۵	۸.۳	۴	ژاپن	۶۷۲	۴.۷	۱۰.۶
۵	کره جنوبی	۵۷۴	۴.۱	۱۵.۸	۵	هنگ کنگ	۵۹۰	۴.۱	۷.۸
۶	هنگ کنگ چین	۵۵۰	۳.۹	۶.۵	۶	کره جنوبی	۴۷۸	۳.۴	۱۷.۸
	صادرات داخلی	۱۸	...	-۲۷.۹					
	صادرات مجدد	۵۳۲	...	۸.۳					
۷	کانادا	۴۲۱	۳	۷.۸	۷	هند	۴۴۷	۳.۱	۲۳.۸
۸	مکزیک	۴۰۹	۲.۹	۹.۵	۸	کانادا	۴۴۲	۳.۱	۷
۹	سنگاپور	۳۷۳	۲.۷	۱۰.۴	۹	مکزیک	۴۳۲	۳	۸.۷
	صادرات داخلی	۱۸۸	...	۱۵.۹					
	صادرات مجدد	۱۸۵	...	۵.۴					
۱۰	امارات متحده عربی	۳۶۰	۲.۶	۲۰.۴	۱۰	سنگاپور	۳۲۸	۲.۳	۱۲.۳
۱۱	فدراسیون روسیه	۳۵۳	۲.۵	۲۵.۳	۱۱	سوئیس	۲۶۹	۱.۹	-۰.۵
۱۲	چین تایپه	۳۱۷	۲.۳	۱۳.۲	۱۲	امارات متحده عربی	۲۶۸	۱.۹	-۱.۱
۱۳	سوئیس	۳۰۰	۲.۱	-۱.۱	۱۳	چین تایپه	۲۵۹	۱.۸	۱۲.۵
۱۴	هند	۲۹۸	۲.۱	۱۳	۱۴	فدراسیون روسیه	۲۳۸	۱.۷	۲۴.۱
۱۵	تایلند	۲۳۷	۱.۷	۹.۹	۱۵	ترکیه	۲۳۴	۱.۶	۱۷.۷
۱۶	استرالیا	۲۳۱	۱.۷	۱۹.۹	۱۶	استرالیا	۲۲۹	۱.۶	۱۶.۶

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۴- پیشروان صادرات و واردات کالا در جهان- بدون در نظر گرفتن تجارت درون اتحادیه اروپا- (میلیارد دلار ، درصد)									
رتبه	صادرکننده	ارزش	سهم(%)	درصد تغییر سالانه	رتبه	واردکننده	ارزش	سهم(%)	درصد تغییر سالانه
۱۷	عربستان سعودی	۲۱۸	۱.۶	۱۸.۸	۱۷	تایلند	۲۲۳	۱.۶	۱۴.۷
۱۸	مالزی	۲۱۸	۱.۶	۱۴.۹	۱۸	ویتنام	۲۱۲	۱.۵	۲۱
۱۹	برزیل	۲۱۸	۱.۶	۱۷.۵	۱۹	مالزی	۱۹۵	۱.۴	۱۵.۹
۲۰	ویتنام	۲۱۴	۱.۵	۲۱.۴	۲۰	برزیل	۱۵۷	۱.۱	۹.۷
۲۱	اندونزی	۱۶۹	۱.۲	۱۶.۵	۲۱	اندونزی	۱۵۷	۱.۱	۱۵.۷
۲۲	ترکیه	۱۵۷	۱.۱	۱۰.۲	۲۲	عربستان سعودی	۱۳۱	-۰.۹	-۶.۷
۲۳	نروژ	۱۰۲	۰.۷	۱۴	۲۳	آفریقای جنوبی	۱۰۱	-۰.۷	۱۰.۶
۲۴	ایران	۹۲	۰.۷	۲۶	۲۴	فیلیپین	۹۸	-۰.۷	۱۰.۱
۲۵	آفریقای جنوبی	۸۹	۰.۶	۱۸.۴	۲۵	نروژ	۸۳	-۰.۶	۱۳.۹
۲۶	شیلی	۶۸	۰.۵	۱۲.۷	۲۶	اسرائیل	۷۲	-۰.۵	۴.۴
۲۷	قطر	۶۷	۰.۵	۱۷.۵	۲۷	آرژانتین	۶۷	-۰.۵	۱۹.۷
۲۸	فیلیپین	۶۳	۰.۵	۱۰.۲	۲۸	شیلی	۶۵	-۰.۵	۱۰.۸
۲۹	اسرائیل	۶۱	۰.۴	۱.۱	۲۹	مصر	۶۲	-۰.۴	۱۰.۵
۳۰	آرژانتین	۵۸	۰.۴	۰.۹	۳۰	پاکستان	۵۸	-۰.۴	۲۳.۳
	مجموع بالا	۱۲۸۴۹	۹۲.۱	...		مجموع بالا	۱۲۹۱۴	۹۰.۷	...
	جهان (غیر از تجارت درون اتحادیه اروپا)	۱۳۹۴۹	۱۰۰	۱۰.۹		جهان (غیر از تجارت درون اتحادیه اروپا)	۱۴۲۴۳	۱۰۰	۱۰.۹
	مجموع ارقام فوق	۱۴۸۸۴	۸۳.۹	...		مجموع ارقام فوق	۱۴۸۶۶	۸۲.۵	...
	جهان	۱۷۷۳۰	۱۰۰	۱۰.۶		جهان	۱۸۰۲۴	۱۰۰	۱۰.۷

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۵- صادرکنندگان و واردکنندگان پیشرو خدماتی - بدون در نظر گرفتن تجارت درون اتحادیه اروپا									
رتبه	صادرکننده	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه	رتبه	واردکننده	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه
۱	ایالات متحده آمریکا	۷۶۲	۱۴.۵	۳.۸	۱	ایالات متحده آمریکا	۵۱۶	۱۰.۲	۶.۸
۲	انگلستان	۳۵۴	۶.۷	۴.۹	۲	چین	۴۶۴	۹.۲	۳.۳
۳	آلمان	۲۹۶	۵.۶	۷	۳	آلمان	۳۱۹	۶.۳	۵.۲
۴	فرانسه	۲۴۹	۴.۷	۵.۵	۴	فرانسه	۲۴۴	۴.۸	۳.۴
۵	چین	۲۲۶	۴.۳	۸.۷	۵	انگلستان	۲۱۸	۴.۳	۴.۲
۶	هلند	۲۱۶	۴.۱	۱۵.۶	۶	هلند	۲۱۱	۴.۲	۱۴.۷
۷	ایرلند	۱۸۲	۳.۵	۱۹.۶	۷	ایرلند	۱۹۶	۳.۹	-۳.۴
۸	ژاپن	۱۸۰	۳.۴	۶.۷	۸	ژاپن	۱۸۹	۳.۷	۳.۵
۹	هند	۱۷۹	۳.۴	۱۱	۹	سنگاپور	۱۷۱	۳.۴	۵.۲
۱۰	سنگاپور	۱۶۵	۳.۱	۴.۳	۱۰	هند	۱۵۰	۳	۱۳.۱
۱۱	اسپانیا	۱۳۷	۲.۶	۸	۱۱	کره جنوبی	۱۲۰	۲.۴	۸.۱
۱۲	سوئیس	۱۲۲	۲.۳	۴	۱۲	بلژیک	۱۱۶	۲.۳	۷.۳
۱۳	بلژیک	۱۱۳	۲.۲	۱.۸	۱۳	ایتالیا	۱۱۱	۲.۲	۸.۸
۱۴	ایتالیا	۱۱۰	۲.۱	۱۰.۴	۱۴	کانادا	۱۰۵	۲.۱	۶.۵
۱۵	هنگ کنگ چین	۱۰۴	۲	۵.۳	۱۵	سوئیس	۱۰۴	۲.۱	۴.۹
۱۶	لوکزامبورگ	۱۰۲	۱.۹	۶.۵	۱۶	فدراسیون روسیه	۸۷	۱.۷	۱۸.۸
۱۷	کره جنوبی	۸۶	۱.۶	-۸	۱۷	امارات متحده عربی	۸۴	۱.۷	۱.۹
۱۸	کانادا	۸۶	۱.۶	۵.۸	۱۸	هنگ کنگ چین	۷۷	۱.۵	۳.۷
۱۹	تایلند	۷۵	۱.۴	۱۱.۷	۱۹	لوکزامبورگ	۷۵	۱.۵	۴.۵
۲۰	سوئد	۷۳	۱.۴	۲.۴	۲۰	اسپانیا	۷۴	۱.۵	۶.۲
۲۱	امارات متحده عربی	۷۰	۱.۳	۷.۵	۲۱	سوئد	۶۸	۱.۳	۱۱.۵

معاونت بررسی اقتصادی

جدول ۵- صادرکنندگان و واردکنندگان پیشرو خدماتی - بدون در نظر گرفتن تجارت درون اتحادیه اروپا									
رتبه	صادرکننده	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه	رتبه	واردکننده	ارزش	سهم	درصد تغییر سالانه
۲۲	استرالیا	۶۵	۱.۲	۱۳.۵	۲۲	استرالیا	۶۶	۱.۳	۸.۵
۲۳	دانمارک	۶۴	۱.۲	۷	۲۳	برزیل	۶۶	۱.۳	۷.۹
۲۴	اتریش	۶۴	۱.۲	۵	۲۴	دانمارک	۶۲	۱.۲	۶
۲۵	فدراسیون روسیه	۵۸	۱.۱	۱۵.۹	۲۵	اتریش	۵۳	۱.۱	۹.۳
۲۶	لهستان	۵۷	۱.۱	۱۴.۸	۲۶	عربستان سعودی	۵۳	۱	۵.۶
۲۷	چین تایپه	۴۵	۰.۹	۹	۲۷	چین تایپه	۵۳	۱	۳.۴
۲۸	اسرائیل	۴۴	۰.۸	۱۱.۱	۲۸	نروژ	۴۹	۱	۱.۷
۲۹	ترکیه	۴۴	۰.۸	۱۷.۴	۲۹	تایلند	۴۶	۰.۹	۵.۵
۳۰	مکائو چین	۳۸	۰.۷	۱۶.۲	۳۰	مالزی	۴۲	۰.۸	۵.۲
مجموع موارد فوق		۴۳۶۵	۸۳.۱	...	مجموع موارد فوق		۴۱۸۹	۸۲.۶	...
جهان		۵۲۵۲	۱۰۰	۷.۴	جهان		۵۰۷۲	۱۰۰	۶.۵